

INFORME

CONSIDERACIONS A L'ENTORN DE LA RESTAURACIÓ I INSTAL·LACIÓ D'UN MOSAIC AL MUSEU ROMÀ DE PREMIÀ DE MAR

Introducció

Dins l'àmbit de les restes d'una *domus* romana, l'any 1969 es va localitzar un mosaic d'uns 40 m² a l'alçada del núm. 229 de la Gran Via Lluís Companys de Premià de Mar. Els tècnics de l'aleshores Servei de Belles Arts de Barcelona, que pertanyia a l'Institut de Prehistòria y Arqueologia de la Diputació Provincial de Barcelona, el van documentar en el context de les restes descobertes, el van aixecar i se'l van endur com a mesura de protecció. Actualment, i des d'aleshores, aquest mosaic roman custodiat als magatzems de Barcelona del Museu Arqueològic de Catalunya i no tenim notícia que hagi estat mai exposat al públic.

El mosaic està referenciat en publicacions locals de l'època. Però, sobretot, en la bibliografia especialitzada; de manera destacada en parla la Dra. Marta Prevosti en la seva tesi doctoral *Cronologia i poblament a l'àrea rural d'Illuro* (1981).

Atès que ara estem duent a terme l'ampliació del Museu Romà amb el suport financer de FEDER i del Pla de Barris, se'ns presenta una oportunitat magnífica de restaurar el mosaic, posar-lo en valor i poder mostrar-lo al públic com a element arqueològic de gran rellevància. El 2019, per cert, rememorem el cinquantenari d'aquesta troballa tan important.

Museu Romà

L'equipament, de titularitat municipal de l'Ajuntament de Premià de Mar, va ser inaugurat el 15 de març de 2015 —*Idus de març*—. El Museu Romà s'ha concebut i erigit sota la coberta que protegeix l'edifici octagonal del jaciment romà de Can Ferrerons. És a dir, no hem museïtzat l'edifici octagonal, sinó que aquest ha esdevingut l'element físic més important d'un museu que, a part de les vicissituds de l'edifici

octagonal de Can Ferrerons, ha d'explicar més coses del món romà a Premià de Mar. Així és, també, com ho valora l'arqueòleg municipal Ramon Coll en el seu informe tècnic d'11 de desembre de 2017: *“L'edifici octogonal de Can Ferrerons no pot contemplar-se de manera aïllada, sense més. Pertany a un conjunt molt més extens, en aquest cas una vil·la romana, a la que se li calcula una extensió propera a les 5,5 Ha, a més d'una àmplia cronologia (75 aC-600 dC). De cara a la futura museïtzació de l'espai resulta, doncs, imprescindible contextualitzar l'edifici octogonal en la vil·la de la Gran Via-Can Ferrerons. (...) Una forma idònia de representar museísticament la vil·la és el mosaic, que actualment es guarda als magatzems del MAC-Barcelona, així com també mitjançant l'exposició de material moble significatiu i altres tipus de documentació arqueològica i noves tecnologies que substituïran la quasi total absència de restes físiques. Una pars pro toto que considerem la més adient en l'estat actual dels nostres coneixements”*. En definitiva, el Museu Romà ha d'explicar l'extensió i la complexitat del passat romà d'aquesta contrada de la comarca —la vil·la de 5,5 Ha—en el context del món rural de la Laietània.

Fins a l'inici de les obres d'ampliació (2018), el Museu Romà ha tingut un aforament de 50 persones i una freqüència mitjana de 160 visites guiades mensuals. Amb l'ampliació i la museïtzació de l'espai (museïtzació basada principalment en noves tecnologies), no prioritzem un increment de l'aforament, però sí del nombre de visitants. Indubtablement, el mosaic en serà un atractiu importantíssim que, esclar, ha de ser considerat en el projecte museístic global del museu.

Qualitat

La restauració i instal·lació d'aquest paviment en forma de mosaic representa una part molt espectacular de la museïtzació del Museu Romà de Premià de Mar per la seva qualitat, la seva extensió i el seu interès local. La posada en valor d'aquest element arquitectònic respon, també, al patrimoni de la memòria històrica dels premianencs, els quals des del seu descobriment en les obres de la Gran Via (1969), el recorden i el reclamen com a referència i reforç per a la identitat local.

El mosaic no és originari de l'edifici octagonal de Can Ferrerons, però sí que pertany a la *pars urbana* del jaciment, la vil·la de les 5,5 Ha. El mosaic es localitzà a uns cent cinquanta metres de distància de l'actual Museu Romà. Per tant, des del punt de vista geogràfic i històric es justifica sobradament la seva inclusió dins el recinte del Museu

Romà; no pas dins el perímetre de l'edifici octagonal que ens remetria a cometre un fals històric, però sí extramurs sota la coberta de formigó i separat de l'octògon. En qualsevol cas sempre caldrà insistir que el mosaic no va ser descobert a l'antiga horta Farrerons, sinó a la Gran Via 229.

La novetat és que aquest mosaic permetrà conjugar la museïtzació completa del Museu amb la concepció global basada en elements tecnològics de darrera generació. És a dir, a partir del mosaic es podrà fer una interpretació més acurada del que representava la vida quotidiana al món rural romà de la Laietània.

Viabilitat

L'actuació consisteix en la restauració, consolidació, transport i instal·lació d'un mosaic romà al Museu Romà de Premià de Mar. Es tracta d'un paviment d'obra d'uns 40 m² d'extensió que s'integrarà en aquest espai expositiu al final del període d'obres (2018-2020) del projecte d'ampliació d'un dels equipaments més importants de la vila.

Alcaldia Projectes Estratègics

Les limitacions físiques d'espai de l'actual Museu Romà redueixen en gran mesura les opcions d'ubicació. Però, com a element important de museïtzació, hem trobat un espai de consens tècnic amb l'extensió necessària per poder instal·lar la part més gran d'aquest paviment restaurat (640 x 530 cm) segons el projecte proposat per Agustí Gamarra. Per a la part del mosaic de dimensions molt inferiors (265 x 180 cm), no tenim de moment cap prioritat museística.

Val a dir que aquesta ubicació de consens no és irreversible si el projecte museístic conclou que hi ha una ubicació que reuneix millors condicions, si bé cal tenir en compte que no tindria sentit instal·lar el mosaic fora de l'àmbit arqueològic. Ara mateix no hi ha cap altre equipament a Premià de Mar que pugui allotjar el mosaic, i el Museu de l'Estampació es descarta per la temàtica i la distància respecte al jaciment.

Alcaldia Projectes Estratègics

Licitació inclosa, l'actuació es pot executar en un termini inferior als deu mesos i complir amb el que requereix el programa complementari de Diputació Barcelona, el qual ha concedit a l'Ajuntament una subvenció de 36.300,00 € per a aquest fi.

Quant al pressupost, ara mateix disposem d'un finançament més que suficient (100%) gràcies a subvencions institucionals (Pla de Barris, FEDER i Diputació). Molt rarament es produeix una conjunció de factors tan favorable com aquesta, per la qual cosa no podem desapropitar aquesta oportunitat que fa cinquanta anys que estàvem esperant. Coneixedors com som dels perjudicis que poden comportar algunes interpretacions controvertides, considerem que la responsabilitat com a administració pública ens obliga a un esforç de realisme que no posi en risc aquesta oportunitat excepcional d'exposar el mosaic a Premià de Mar, segurament a partir d'un comodat per 15 anys prorrogables, amb el Museu Arqueològic de Catalunya, titular d'aquest paviment polícrom, amb qui de fa cosa d'un any estem treballant aquesta cessió.

Idoneïtat

Se'ns presenta, doncs, una oportunitat única de recuperar i instal·lar al Museu Romà aquest element arquitectònic tan rellevant per a la població de Premià de Mar. Aquesta oportunitat és el projecte d'ampliació del museu que s'està executant entre 2018 i 2020. És molt important poder aprofitar aquesta avinentesa per rescatar aquest paviment polícrom i instal·lar-lo al Museu. Si no ho fem ara, cosa que faciliten les obres d'ampliació, serà molt difícil fer-ho en el futur.

És obvi que el projecte complirà amb les exigències normatives, i no només amb les expectatives museístiques. Per això confiem que, en tant que la ubicació del mosaic no crea un fals històric ni entorpeix el discurs del centre d'interpretació que estem creant, la Comissió de Patrimoni de la Generalitat de Catalunya hi informi favorablement.

Projecció

El Museu Romà ja és obert i visitable des del març de 2015 (tanmateix, aturat temporalment per les obres en curs). Amb aquesta actuació anem a cercar l'ampliació d'un equipament rellevant, la millora de l'oferta historicocultural i turística del

Ajuntament de
Premià de Mar

Pl. de l'Ajuntament, 1
Telèfon 93 752 91 91
08330 Premià de Mar
www.premiademar.cat
projectes@premiademar.cat
NIF: P0817100A

Alcaldia Projectes Estratègics

municipi, de la comarca i del país, i també la captació de nous públics i noves activitats d'atractivitat. El pla d'actuació es desenvoluparà amb detall en el projecte museístic, el qual abordarem aquesta tardor i executarem durant l'any 2020.

A part del públic en general, pretenem potenciar l'afluència de públic escolar, per al qual ja hi ha una oferta didàctica prou àmplia i documentada, que s'incrementarà amb nous elements museístics. D'altra banda, ens adrecem també al públic especialitzat que trobarà en les noves instal·lacions del Museu Romà un discurs consistent i de gran rigor científic.

La incardinació del jaciment de Can Ferrerons en el context romà de la Laietània permetrà, ara amb més fonament que mai, tant una lectura sincrònica del món rural de l'època com una lectura diacrònica en l'entorn immediat, des de la prehistòria fins a l'era industrial. El Museu Romà de Premià de Mar és un dels jaciments romans més importants de la comarca i una fita ineludible en qualsevol itinerari romà del Maresme.

El responsable de Projectes Estratègics,